

नहि शक्यं त्वया प्राप्तुं ब्राम्हण्यमिह दुर्मेते ॥ अत्राप्यं प्रार्थयानो हि न चिराद्दिनं शिष्यमि ॥४॥ मंतं परमं स्थानं चार्यमाणीसकृन्मया ॥ चिकीर्षस्येव तपसा सर्वं ध्यानं
भविष्यसि ॥५॥ तिर्यग्योनिगतः सर्वो मानुष्यं दिगच्छति ॥ स जायते पुलकसो वाचं डालो वाप्यसंशयः ॥६॥ पुलकसः पापयोनिर्वायः कश्चिदिह लक्ष्यते ॥ स तस्या
मेव सचिरं मंतं गपरिवर्तते ॥७॥ ततो दशज्ञाने काले लभते ब्रह्मज्ञानमपि ॥ ब्रह्मद्रयो नावपिततो बहुशः परि वर्तते ॥८॥ ततस्त्रिंशद्गुणे काले लभते वैश्वनामपि
वैश्वनामोच्चिरं कालं तत्रैव परिवर्तते ॥९॥ ततः षष्टिगुणे काले लभते ब्रह्मबंधुतां ॥१०॥ ब्रह्मबंधुश्चिरं कालं ततस्त
परिवर्तते ॥ ततस्तद्विंशते काले लभते कांडपृष्ठं चिरं कालं तत्रैव परिवर्तते ॥ स तस्तद्विंशते काले लभते जपतामपि ॥१२॥ तंच प्राप्य न्विरं
कालं तत्रैव परिवर्तते ॥ ततश्चतुःशते काले श्रौत्रियो नाम जायते ॥ श्रौत्रियत्वे चिरं कालं तत्रैव परिवर्तते ॥१३॥ तदेव शौकहर्षी तु कामदेवौ च पुत्रक ॥ अतिमा
नाति वादौ च प्रविशते हि जाधमं ॥१४॥ तांश्चैज्जयति शत्रून्स तदा प्राप्नोति सद्गतिं ॥ अर्थं तैर्वैजयंत्येनं तालायादिव पात्यते ॥१५॥ मंतं संग्रधार्यं वयदहं त्वाम
ब्रूचुदं ॥ वृणीष्व काममन्यं त्वं ब्राम्हण्यं हि स्फुटं लभं ॥१६॥ इति श्री महाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनोद्दमंतं संग्रधार्यं ब्रह्मविंशोऽध्यायः
॥२८॥ ॥४॥ ॥४॥ भीष्म उवाच एवमुक्तो मंतं गुरुं संजितोऽस्मि यतव्रतः ॥ सहस्रमेकपादेन ततोऽथाने व्यतिष्ठत ॥१॥ तं सहस्रवरेका
ले शक्रो द्रष्टुमुपागमत् ॥ तदेव च पुनर्वाक्यमुवाच बलद्वयहा ॥२॥ मंतं गुरुवाच इदं वर्षमहस्रं वै ब्रह्मचारिसमाहितः ॥ अतिष्ठमेकपादेन ब्राम्हण्यं
नाप्नुयौ कथं ॥३॥ शक्र उवाच चंडालयो नो जाते न नावाप्यं वै कथं च न ॥ अन्यं कामं दृणीष्व त्वं मा ब्रूथानि स्त्वयं श्रमः ॥४॥ एवमुक्तो मंतं गस्तः भृशो
शोक परायणः ॥ अद्यतिष्ठ द्रयांगत्वा सौगुष्ठेन शतं समाः ॥५॥ स्फुटं ब्रह्मं वदहं न्योगं कृशोधमनि संततः ॥ त्वगस्थिभूतो धर्मात्मा स पपातेति नः श्रुतं ॥६॥
तं पतंतमभिद्रुत्य परिजग्राह वासवः ॥ वराणामीश्वरो दाना सर्वभूतहितं रतः ॥७॥

अधीनवेदः ॥१३॥ तत्तदा श्रौत्रियत्वलाभेऽपि ॥१४॥ तेशोकादयः एवं श्रौत्रियं पत्यते अस्यं तं भीचयो निप्राप्नोतीत्यर्थः ॥१५॥१६॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये दीपे अष्टाविंशोऽध्यायः
॥२८॥ ॥४॥ एवमुक्त इति सहस्रं वत्सरान् ॥१॥२॥३॥४॥५॥६॥ अभिद्रुत्य गत्वा ॥७॥